

Top Naeff in den tijd dat zij medewerkster werd

letterkunde een zaak is van meer of minder blauw bloed?" (1931, II). En nog in het laatste artikel dat Robbers voor *Elsevier's* schreef en dat — ontroerend genoeg — aan zijn geliefden Van Looy gewijd is, kan hij niet nalaten, weer even op de „partij der intelligentie" te smalen. Men moet dit alles, dunkt mij, betreuren. Het is oorzaak geworden dat *Elsevier's Maandschrift* eenige lacunes vertoont. Intusschen, van welke periodieke publicatie geldt dit niet? Welke belangrijke figuur heeft niet haar beperktheid? Ook Robbers had de zijne: het heeft hem met des te meer kracht doen werken in de richting die nu eenmaal zijn voorliefde had, en de groote, ja, zeer groote positieve waarde van wat hij daardoor, in zijn romans en in zijn tijdschrift, tot stand heeft gebracht, mag om eenige leemten nooit uit het oog worden verloren.

De beteekenis die *Elsevier's Maandschrift* door hem voor ons cultuurleven

heeft gekregen, is, behalve aan de bellettrie die hij koos, ook te danken aan het oordeel dat hij telkens uitsprak; en hier roer ik een andere zeer belangrijke vraag aan, die zich bij de bestudeering van deze drie en dertig jaargangen aan ons opdringt. Welke was de waarde van Robbers als criticus? Naar mijn meening wordt hij als zoodanig somtijds onderschat. Ik geef toe dat hij wel eens een weinig wijdloopig en „vaderlijk" van toon kon zijn; maar wat zijn dat eigenlijk voor bezwaren? Ik heb ook al toegegeven dat hij een zekere mate van eenzijdigheid had; maar dat is immers in het geheel geen steekhoudend verwijt? Geen ware persoonlijkheid zonder dat! En Robbers was een ware, een rijke, een toch altijd nog zeer veelzijdige persoonlijkheid. Ziet men af van zijn vooroordeel tegen de mannen van het „intellect", dan moet men vaststellen, dat hij verder nagenoeg alles begreep en kon meegevoelen. Dat hij sommigen afwijst of ernstig gispt, is bijna altijd volkomen verantwoord. Het is de eenvoudige waarheid die hij spreekt, wanneer